

*Аліна Ногінська, Інна Федорова
(Одеса, Україна)*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАГІСТРІВ-АГРАРІЇВ

Професійна діяльність вимагає переходу від розгалужених знань до єдиного органічного сплаву професійних знань, які мають комплексний і систематизований характер. Набуття студентом досвіду практично-професійної діяльності вимагає управління з боку викладача, забезпечення взаємодії викладача зі студентами та студентів між собою.

У науково-методичній літературі виділяють дві основні моделі навчання у ВНЗ – педагогічну й андрагогічну. У педагогічній моделі навчання домінуюче положення має викладач. Саме він визначає всі параметри процесу навчання: мету, зміст, форми і методи, засоби і джерела навчання. Студент у педагогічній моделі навчання посідає підпорядковане, залежне положення і не має можливості серйозно впливати на планування та оцінювання процесу навчання. Його участь у реалізації процесу навчання доволі пасивна: його основна роль – це сприйняття соціального досвіду, який передається йому викладачем [2].

Р. Льюїс, досліджуючи андрагогічну модель, вважає за потрібне застосовувати відкриту систему навчання і доводить її переваги порівняно із закритою системою. Враховуючи результати дослідження Р. Льюїса, зазначаємо, що професійна підготовка фахівців-аграріїв повинна базуватися на відкритій системі навчання, яка дає змогу діалогізації навчального процесу, тобто прямій взаємодії між викладачем і студентом [4]. Сучасність цієї моделі полягає в тому, що студент сам формує мету і програму свого навчання і може використовувати широке коло навчальних матеріалів, добутих із різних джерел.

Засновник андрагогіки М. Ноулз головну різницю між андрагогічною і педагогічною моделями навчання бачив у різниці мотивів діяльності дорослих у процесі навчання. В андрагогічній моделі при створенні та реалізації програми навчання активна, провідна роль відводиться студенту, а у педагогічній – викладачу. У моделі, запропонованій М. Ноулзом, нами була врахована провідна роль студента у навчанні, а також особливості навчання на кожному курсі [3].

Порівняльний аналіз моделей навчання дозволив віддати перевагу при підготовці майбутніх фахівців-аграріїв андрагогічній моделі, яка б сприяла організації діяльності студентів і викладача. До її основи закладено сім загальних положень, а саме: провідна роль студента у процесі навчання; прагнення до самореалізації, до самостійності, до самоуправління; володіння певним життєвим досвідом; вирішення важливої життєвої проблеми і досягнення конкретної мети; розрахунок на невідкладне застосування отриманих у ході навчання умінь, навичок, знань та якостей; навчальна діяльність, яка значною мірою детермінується часовими, просторовими, побутовими, професійними, соціальними факторами, які або сприяють процесові навчання, або обмежують його; процес навчання, який організовується у вигляді спільної діяльності студента і викладача на всіх етапах (планування, реалізація, оцінювання) і у процесі корекції.

Андрагогічна модель реалізується через наступні принципи організації процесу навчання: пріоритет самостійного навчання (самостійна діяльність студентів є основним видом їхньої навчальної роботи); принцип спільної діяльності (цей принцип передбачає спільну діяльність студента і викладача, а також діяльність з іншими студентами з планування, реалізації та оцінювання процесу навчання); принцип опори на досвід студентів (відповідно до цього принципу життєвий досвід студента використовується як для нього самого, так і для його товаришів); індивідуалізація навчання (кожен студент спільно з викладачем, а у деяких випадках і з іншими студентами створює індивідуальну програму навчання, орієнтовану на конкретні освітні потреби та цілі навчання, яка враховує їхній досвід, рівень підготовки, психофізіологічні, когнітивні особливості і т. ін.); системність навчання (цей принцип передбачає дотримання відповідності цілей, змісту, форм, методів, засобів навчання та оцінювання результатів навчання); конкретність навчання (відповідно до цього принципу, навчання, з одного боку, переслідує конкретні життєво важливі для майбутніх фахівців-аграріїв цілі, які орієнтовані на виконання ними соціальних ролей та удосконалення особистості, а з іншого – будується з урахуванням професійної, побутової діяльності та його просторових, тимчасових, професійних, побутових факторів); принцип актуалізації результатів навчання (даний принцип передбачає негайне застосування на практиці майбутніми фахівцями-аграріями набутих знань, умінь, навичок); принцип елективності навчання (означає надання майбутньому фахівцю-аграрію певного вибору цілей, змісту, форм, методів, джерел, засобів, строків, часу, місця навчання); принцип розвитку освітніх потреб (відповідно до цього принципу, оцінювання результатів навчання здійснюється шляхом виявлення реального ступеня засвоєння навчального матеріалу та визначення тих матеріалів, без засвоєння яких неможливе досягнення поставленої мети навчання; по-друге, процес навчання будується з метою формування у майбутнього фахівця-аграрія нових освітніх потреб, конкретизація яких здійснюється після досягнення певної мети навчання); принцип усвідомленості навчання (він означає усвідомлення процесу навчання та своїх дій щодо організації процесу навчання).

Отже, у принципі закладена важлива риса, особливість навчального процесу, яка діє незалежно від педагога, але вимагає врахування вікових і психічних особливостей студентів. Відповідно підготовка магістра передбачає засвоєння майбутнім фахівцем широкого кола як професійних знань і навичок, так і моделей управління професійним колективом і закладає основи майбутньої науково-педагогічної діяльності. З метою

актуалізації навчального процесу щодо формування навичок педагогічної майстерності необхідно застосовувати імітаційні методи, а саме метод активного навчання. Для цього методу характерно: наявність моделі досліджуваного процесу, активна творча взаємодія учасників щодо вироблення і прийняття рішень [5].

В контексті європейської інтеграції вищої освіти України виховання студентів різних курсів потребує нового підходу до науково-педагогічного процесу. Сьогодні вимагає перегляду навчальних методик щодо підготовки магістрів. В зв'язку з цим нами було запроваджено в курсі дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» новий підхід у навчанні магістрів. До визначної дати української історії «200-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка» студентам-магістрам було запропоновано підготувати і провести вікторину зі студентами-бакалаврами, метою якої було поглиблення і перевірка знань студентів щодо суспільно-політичної, літературної та художньої спадщини великого Кобзаря. Вікторина була проведена в рамках семінарського заняття за бінарною методикою, яка передбачає напрацювання умінь взаємодіяти між собою у ході навчального процесу не лише зі студентською аудиторією, але і з колегами. Такий навчальний підхід допоміг розкрити потенціал кожного магістра щодо педагогічної діяльності та вміння працювати в команді. Проведена вікторина отримала позитивний відгук як у магістрів, так і у бакалаврів. Перші мали досвід наставництва у навчально-педагогічному процесі, що у подальшому допоможе їм визначитись у професійному напрямку. Бакалаври ж, у свою чергу, поглибили знання з життя і творчості Т.Г.Шевченка, а найважливіше – отримали приклад і мотивацію перспективи навчальної діяльності.

Таким чином, замість традиційного засвоєння готових знань в ході лекційно-семінарських занять була активізована пізнавальна діяльність кожного студента і магістра, і бакалавра. Причому залучення студентів до активного пізнавального процесу супроводжувалось засвоєнням знань і чітким усвідомленням того де і яким чином та з якою метою ці знання можуть бути використані в майбутній науково-педагогічній і професійній діяльності. За такої організації навчального процесу викладач виконував роль компетентного консультанта.

Проблема активізації пізнавальної діяльності студентів в процесі професійної підготовки є досить актуальною у зв'язку з тим, що в освітньому просторі все частіше застосовуються інноваційні технології [1]. Вирішення актуальних проблем навчально-педагогічного розвитку залежить від методу активного навчання в андрагогічному підході в процесі формування професійної майстерності фахівців-аграріїв.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданова І. М. Педагогічна інноватика / І. М. Богданова. – Одеса : ТЕС., 2000. – 149 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Змеев С.И. Андрагогика: основы теории, истории и технологии обучения взрослых / С.И. Змеев. – М.: ПЕР СЭ, 2007. – С. 91. – 272 с.
4. Льюис Р.Д. Деловые культуры в международном бизнесе. От столкновения к взаимопониманию: Пер. с англ. – 2-е изд. / Р.Д. Льюис. – М.: Дело, 2001. – 448 с.
5. Ногінська А. О. Основи корпоративної культури в галузі виноробства: навчальний посібник / А.О. Ногінська. – Одеса: ВМВ, 2011. – 159 с.

*Олена Острогляд
(Полтава, Україна)*

ЗАРИСОВКИ ЯК ПЕРВИННА СКЛАДОВА АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ У КОНТЕКСТІ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

У зв'язку із динамічним сьогоднішнім глобалізованим світом та змінами у соціальному замовленні на підготовку майбутніх архітекторів у сучасному етапі розвитку архітектурної освіти, актуалізація виховання майбутнього архітектора, який має власний світогляд з високим рівнем культури, здатний творчо вирішувати соціально-культурні задачі та володіє високим рівнем професійної компетентності набуває особливої актуальності пошук шляхів і засобів формування образотворчої компетентності – як невід'ємної складової архітектурно-художньої творчості і професійної мови майбутніх архітекторів у процесі фахового навчання.

Різним аспектам вдосконалення та визначенням проблем архітектурно-художньої освіти займаються науково-викладацькі колективи провідних архітектурних шкіл світу та України. Професійною діяльністю архітектора, та проблемам підготовки фахівців цього напрямку присвячені роботи (Анісімова Л., Бабурова В., Бархіна Б., Богомолва І., Власова А., Волчка Ю., Гінзбурга М., Гутнова О., Кисельової У., Кудрявцева О., Левінсона Е., Мелодинського Д., Метленкова М., Ніколаєва І., Самолова Т., Шимка В., Щепеткова Н.); теорії та методології архітектурної форми, як основи архітектурно-художньої творчості (Весніних О. та В., Гропіуса В., Єфімова О., Жолтовського І., Черніхова Я.); організації професійної підготовки спеціалістів засобами образотворчого мистецтва (Беда Г., Кузіна В., Лебедко В., Ростовцева М., Чистякова П., Шорохова Е.).

Серед українських дослідників питання архітектурної освіти розкривають наступні науковці (Гребенюк І., Джеджула О., Зінченко С., Кайдановська О., Конопльова О., Криворучко Н., Максименко Г.,